

Isaksson Elina

9.10.2024

1(4)

TVK:n oikeustapauskommentaari 9.10.2024

Vakuutusosoikeus

Diaarinumero 1149:2024 (L)

Antopäivä 3.9.2024

Vahingoittuneen humalatila katsottiin pääasialliseksi syyksi liukastumiselle jäisellä ja pimeällä pihalla, päivärahaan myötävaikutusvähennys**Tiivistelmä**

A oli liukastunut yöaikaan jäisellä ja pimeällä pihalla. Vakuutusosoikeus arvioi, että A:n humalatila oli ollut pääasiallinen syy tapaturmalle. Vakuutusosoikeus katsoi, että 30 %:n päivärahan vähennystä oli pidettävä kohtuullisena ottaen myös huomioon A:lle aiheutuneen vamman laatu.

Vakuutusosoikeuden ratkaisu

A oli liukastunut yöaikaan jäisellä ja pimeällä pihallaan. Vakuutusosoikeus katsoi olevan todennäköisempää, että A:n vahva humalatila oli johtunut hänen ennen tapaturmaa nauttimastaan alkoholista kuin tapaturman jälkeen nautitusta alkoholista. Vakuutusosoikeus totesi, että A oli joka tapauksessa ollut tapaturman sattuessa alkoholin vaikutuksen alaisena. Kun lisäksi otettiin huomioon heti tapaturman jälkeen laaditut lääketieteelliset selvitykset, A:n veren alkoholipitoisuus samana yönä ja tietämys alkoholin käytön vaikutuksesta tasapainoon ja havainnointikykyyn, vakuutusosoikeus arvioi, että A:n humalatila oli ollut pääasiallinen syy tapaturmalle. Vakuutusosoikeus katsoi, että 30 %:n päivärahan vähennystä oli pidettävä kohtuullisena ottaen myös huomioon A:lle aiheutuneen vamman laatu.

Lainkohdat

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 61 § 1 mom. 1 kohta ja 2 mom., 199 § sekä 202 §

TVK:n kommentaari

Asiassa oli kyse siitä, oliko vahinkotapahtuman pääasiallinen syy ollut A:n alkoholin vaikutuksenalaisuus, jolloin päivärahaan voidaan tehdä työtapaturma- ja ammattitautilain 61 §:n (myöhemmin TyTAL) perusteella vähennys. Kyse oli myös siitä, minkä suuruinen vähennys päivärahasta tehdään ja oliko vähennyksen kohtuullistamiselle perusteita.

TyTAL 61 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan päivärahasta tehtävän vähennyksen edellytyksenä on, että vahinkotapahtuman pääasiallisena syynä on ollut vahingoittuneen alkoholin vaikutuksenalaisuus. Edelleen pykälän 2 momentissa todetaan, että vähentämisen edellytyksiä ja vähennyksen suuruutta arvioitaessa otetaan huomioon, onko vähennystä pidettävä kohtuullisena ottaen huomioon vahingoittuneelle aiheutuneen vamman tai sairauden laatu ja muu erityisen painava syy. Vähennys on enintään puolet päivärahan määrästä.

Vakuutusosoikeuden ratkaisuselosteesta ilmenee, että A:lla on katsottu olleen vahva humalatila, joka on katsottu vahingon pääasialliseksi syyksi. Arviossa on vakuutusosoikeuden mukaan otettu huomioon heti tapaturman jälkeen laaditut lääketieteelliset selvitykset, A:n veren alkoholipitoisuus samana yönä ja tietämys alkoholin käytön vaikutuksesta tasapainoon ja havainnointikykyyn. Promillemäärä tai se mitä lääketieteellisessä selvityksessä on todettu ei selosteesta kuitenkaan ilmene. Näin ollen ei ole pääteltävissä millaisen humalatilán vakuutusosoikeus on arvioinut vahvaksi.

Selosteen mukaan vakuutusosoikeus on katsonut olevan todennäköisempää, että A:n vahva humalatila on johtunut hänen ennen tapaturmaa nauttimastaan alkoholista kuin tapaturman jälkeen nautitusta alkoholista. Sanamuodosta on pääteltävissä, että A olisi esittänyt ns. jälkinautintaväitteen. Selosteessa ei kuitenkaan avata sitä, millainen väite on mahdollisesti

esitetty, tai syitä siihen, miksi väitettä ei ole katsottu uskottavaksi. Jää siis avoimeksi millainen näyttö jälkinautinnalle ei ole ollut riittävä.

Vähennyksen kohtuulliseksi määräksi vakuutusoikeus on arvioinut 30 % ottaen huomioon myös A:lle aiheutuneen vamman laatu. Ratkaisuselosteesta ei ilmene mikä vamma A:lle on tapaturmasta aiheutunut. Selosteesta ei ole myöskään todettu, onko vähennyksen määrää kohtuullistettu vamman vakavuuden vuoksi, vai onko vamma ollut niin lievä, ettei vähennystä ole ollut syytä kohtuullistaa. Selosteesta ei siis ilmene mikä olisi ollut ns. perustasoinen vähennys ja onko sitä kohtuullistettu vai ei. Ainoa asia mikä selosteesta varmuudella ilmenee, on, että vamman laatu on otettu arvioinnissa huomioon. Ottaen huomioon, että vähennys voidaan vamman laadun perusteella jättää myös kokonaan tekemättä, olisi lain soveltajan kannalta ensiarvoisen tärkeää tietää minkä asteiset vammat otetaan kohtuullisuusharkinnassa milläkin lailla huomioon. Tähän ei ratkaisuselosteesta saada johtoa.

Selosteessa käytetty sanamuoto, että vähennyksen määrän arviossa on otettu huomioon **myös** aiheutuneen vamman laatu, jättää auki mitä muuta vakuutusoikeus on arviossaan ottanut huomioon. Onko vakuutusoikeus katsonut käsillä olevan lisäksi muita mahdollisesti kohtuullistamisen puolesta tai sitä vastaan puhuvia seikkoja?

Selosteessa on tuotu esille tapaturman sattumisolosuhteet. Tapaturma on sattunut jäisellä ja pimeällä pihalla. VakO ei ole kuitenkaan ottanut selosteesta kantaa siihen, miten tämä olosuhde on otettu huomioon, tai onko sille ylipäättään annettu merkitystä. Voisiko tällainen olosuhde olla peruste kohtuullistaa vähennyksen määrää? Ratkaisuselosteen perusteella voidaan kuitenkin todeta, että tapaturman pääasialliseksi syyksi on katsottu A:n alkoholin vaikutuksenalaisuus, vaikka piha on ollut jäinen ja pimeä vahinkohetkellä.

Selosteessa mainittujen sovellettujen säännösten perusteella kyseessä on ollut vapaa-ajan vahinko. Tämän merkitystä kohtuulliseksi katsottavan vähennyksen suuruuden arviointiin ei kuitenkaan avata. Näin jää auki myös se, onko tapaturman sattumiselle työolosuhteen sijaan vapaa-ajalla annettu merkitystä vähennyksen suuruutta arvioitaessa.

Vakuutusoikeus ei ole julkaissut TyTAL:n 61 §:n mukaista myötävaikutusvähennystä koskevaa oikeuskäytäntöä aiemmin. Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan julkaisemasta oikeuskäytännöstä löytyy yksi julkaistu tapaus, jossa oli kysymys myötävaikutusvähennyksen suuruudesta ([Tamlä 1.2.2023 – 3755/2021](#)).

On tärkeää, että vakuutusoikeus julkaisee sivustollaan oikeustapauksia, jotta oikeuskäytännöstä saadaan pohjaa lain soveltamiseen korvauskäytännössä. Julkaisujen toivoisi olevan kuitenkin sen verran yksityiskohtaisia, että niistä saataisiin selkeämmin suuntaa vastaavien tapausten ratkaisuun. Jos tapausseleste jättää suuren osan kysymyksistä auki, se ei tue ko. säännöksen tulkinnassa lain soveltajaa.

Asiasanat

Myötävaikutusvähennys, tapaturma, alkoholi, päivärahan vähentäminen

Tämä dokumentti on julkaistu TVK:n Työtapaturmatieto -palvelussa ([tyotapaturmatieto.fi](#))